

JURIDISKA FAKULTETEN
vid Lunds universitet

Sara Flood

Miljörättsliga aspekter på EU:s gemensamma fiskeripolitik

Examensarbete
20 poäng

Annika Nilsson

Miljörätt/EG-rätt

Ht-04

Innehåll

SAMMANFATTNING	1
FÖRORD	2
FÖRKORTNINGAR	3
1 INLEDNING	4
1.1 En kort introduktion till ämnet	4
1.2 Syfte och frågeställningar	4
1.3 Teori och metod	4
1.4 Material	5
1.5 Avgränsningar	5
1.6 Disposition	5
2 DEN GEMENSAMMA FISKERIPOLITIKEN	6
2.1 Introduktion	6
2.2 Fiskeindustrins omfattning	6
2.3 Varför en gemensam fiskeripolitik?	7
2.3.1 De ursprungliga målsättningarna	7
2.3.2 Dagens målsättningar med fiskeripolitiken	8
2.4 Den rättsliga grunden i primärlagstiftningen	8
2.5 Hur har sekundärlagstiftningen utformats?	9
2.6 Fiskeripolitikens utveckling	10
2.6.1 De första rättsakterna	10
2.6.2 En gemensam fiskeripolitik tar form	11
2.6.3 Dagens gemensamma fiskeripolitik	11
3 FISKERIPOLITIKEN OCH MILJÖN	13
3.1 Introduktion	13
3.2 Miljömål och metoder inom EU	13
3.2.1 EU:s miljöpolitik	13
3.2.2 Integrationsprincipen	13
3.3 Miljömål och metoder inom fiskeripolitiken	14

3.3.1	Bevarandeförordningen 2002	14
3.3.1.1	Hur har miljömålet formulerats?	14
3.3.1.2	Vilka metoder skall användas för att uppnå miljömålet?	15
3.3.1.3	De andra fiskeripolitiska målsättningarna i Bevarandeförordningen	16
4	TOTAL ALLOWABLE CATCHES	17
4.1	Introduktion	17
4.2	Allmänt om TAC	17
4.2.1	Beslutsprocessen	17
4.2.2	Principen om relativ stabilitet	18
4.2.3	Analytisk TAC och försiktighets-TAC	18
4.2.4	Överträdelser av de fastställda fiskekvoterna	19
4.2.5	Fångster som kastas över bord	19
4.2.6	Kontroll av efterlevnaden	20
4.2.6.1	Den enskilda medlemsstatens ansvar	20
4.2.6.2	Kommissionens ansvar	21
4.3	TAC-förordningen 2005	22
4.3.1	Tillämpningsområde och definitioner	22
4.3.2	Fiskemöjligheter för gemenskapsfartyg	23
4.3.2.1	Tilldelningen av fiskemöjligheter	23
4.3.2.2	Villkor förbundna med fiskemöjligheterna	23
5	ANALYS	25
5.1	Introduktion	25
5.2	Hur skall ett ändamålsenligt miljömål formuleras?	25
5.3	Miljömål i Bevarandeförordningen	26
5.4	Operationalisering av ett miljömål	27
5.4.1	Vad krävs för att en miljölagstiftning skall vara ändamålsenlig?	27
5.4.1.1	Hur skall lagstiftningen relateras till uppsatta miljömål?	27
5.4.1.2	Vilka funktioner bör finnas i lagstiftningen?	28
5.4.2	Hur har bestämmelserna kring TAC utformats?	28
5.4.2.1	Finns de ändamålsenliga funktionerna i TAC-systemet?	28
5.4.2.2	Finns funktionerna inarbetade i regelverket?	31
5.4.2.3	Kontraproduktivitet	32
6	SLUTSATSER	33
6.1	Introduktion	33
6.2	Är TAC-reglerna ändamålsenliga?	33
6.3	Några allmänna problem	34
6.3.1	Fångster som kastas över bord	34
6.3.2	Svårigheter att fastställa TAC	34
6.4	Fiskeripolitikens konkurrerande målsättningar	34

6.5	Går det att prioritera miljön framför ekonomin?	35
6.6	En ekologisk eller en ekonomisk krasch?	36
	KÄLL- OCH LITTERATURFÖRTECKNING	37
	RÄTTSFALLSFÖRTECKNING	40

Sammanfattning

Inom EU:s gemensamma fiskeripolitik går det att urskilja tre huvudsakliga målsättningar: en ekologisk, en ekonomisk och en social. Fiskeresurserna skall bevaras, fiskeverksamhet skall vara lönsam och människor som arbetar inom fiskerinäringen skall kunna ha en rimlig levnadsstandard. De tre målsättningarna är tätt sammanknutna. Om inte fiskeresurserna bevaras går det inte att få en ekonomiskt lönsam fiskeri, vilket leder till att de människor som arbetar inom den inte kan få en rimlig levnadsstandard. Som jag ser det utgör bevarandemålsättningen en självklar förutsättning för de andra två. Som det ser ut i dagens fiskeripolitik är det inte säkert att så är fallet. Bevarandeåtgärder måste vägas mot den ekonomiska lönsamheten, det är med andra ord svårt att införa sådana åtgärder som rent biologiskt krävs, om det sker på bekostnad av ekonomin.

En av de åtgärder som skall användas för att bevara fiskeresurserna är att begränsa hur mycket fisk som får landas. Rådet fastställer varje år maximala tillåtna fångstmängder för varje bestånd. Fångstmängderna skall fastställas utifrån vad som är ekologiskt hållbart. De fördelas sedan mellan medlemsstaterna enligt ett kvotsystem.

De fångstbegränsningsregler som utformats kan i viss mån ses som ändamålsenliga i förhållande till det bevarandemål som satts upp inom den gemensamma fiskeripolitiken. Regelverket innehåller flera funktioner som bidrar till ändamålsenligheten. Problemet är att det också innehåller flera funktioner som skulle kunna framkalla kontraproduktivitet i förhållande till bevarandemålet. Det finns inget som säger att det måste bli så, men det finns inte heller någon funktion som garanterar att det inte inträffar. Snarare är det så, med tanke på att fiskeripolitiken också har ett ekonomiskt och ett socialt mål, att risken för att kontraproduktivitet i förhållande till bevarandemålet uppstår är överhängande.

Förord

Att skriva den här uppsatsen har varit en lång och arbetsam process. Ofta har det känts som om jag aldrig skulle bli klar, men nu är jag det. Därför vill jag tacka dem som gjort det möjligt: tack till Annika Nilsson för gott handledarskap, tack till Erik för kärlek och uppmuntran, tack till Thorsten och Ingrid för att de alltid är världens bästa föräldrar.

Förkortningar

ADBHU	Procureur de la République mot Association de défense des brûleurs d`huiles usagées
ACFM	Advisory Committee on Fishery Management
Bevarandeförordningen	Rådets förordning (EG) nr 2371/2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken
EG	Europeiska Gemenskapen
EG-domstolen	Europeiska Gemenskapens domstol
EU	Europeiska Unionen
TAC-förordningen 2005	Rådets förordning (EG) nr 27/2005 om fastställande för år 2005 av fiskemöjligheter och därmed förbundna villkor för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd i gemenskapens vatten och, för gemenskapens fartyg, i andra vatten där fångstbegränsningar krävs
FN	Förenta Nationerna
ICES	International Council For The Exploration Of The Sea
MB	Miljöbalk (SFS 1998:808)
RF	Regeringsform (SFS 1974:152)
TAC	Total Allowable Catches

1 Inledning

1.1 En kort introduktion till ämnet

Fisken i våra hav håller på att försvinna. Den främsta anledningen till detta är att människan fångar mer fisk än vad som är ekologiskt hållbart. Inom EU ses detta inte enbart som en rent ekologiskt fråga, utan även som ett ekonomiskt och socialt problem. Om fisken tar slut får det stora konsekvenser för miljön, ekonomin och de människor som på olika vis är beroende av fisket. För att undvika en utfiskning och dess negativa följder har EU utarbetat en gemensam fiskeripolitik.

1.2 Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att studera EU:s gemensamma fiskeripolitik i allmänhet och systemet kring dess fångstbegränsningsregler i synnerhet. Inom fiskeripolitiken går det att urskilja tre jämställda målsättningar, en biologisk/ekologisk, en ekonomisk och en social. För att få en miljörättslig infallsvinkel på uppsatsen kommer jag att fokusera på den biologiska/ekologiska målsättningen, målsättningen om att fiskeresurserna skall bevaras.

Jag skall undersöka hur denna målsättning har uttryckts i fiskeripolitiska rättsakter och vilka metoder som skall användas för att den skall kunna uppfyllas. Därefter skall jag studera fångstbegränsningsreglerna, en av dessa metoder, och systemet kring dem. Jag vill ta reda på om dessa regler kan ses som tillräckliga för att bevarandemålsättningen med fiskeripolitiken skall kunna uppnås. Kan fångstbegränsningsreglerna i sitt sammanhang ses som ändamålsenliga? Innehåller de sådana funktioner som krävs för en ändamålsenlig miljölagstiftning?

Avslutningsvis vill jag belysa den fiskeripolitiska problematiken som kommer sig av att tre olika målsättningar, som inte alltid är förenliga med varandra, skall uppfyllas.

1.3 Teori och metod

Inledningsvis kommer jag att använda mig av sedvanlig juridisk metod; jag skall redogöra för rättsläget genom att presentera innehållet i för ämnesvalet aktuella rättsliga dokument. Därefter kommer jag att göra en analys av innehållet och funktionerna i de rättsliga dokumenten. De teoretiska utgångspunkterna för detta har jag funnit i professor Staffan Westerlunds *Miljörättsliga grunder 2.0*.

1.4 Material

Det grundläggande materialet till uppsatsen har jag funnit i rättsakter som utarbetats inom den gemensamma fiskeripolitiken och i EU-fördraget. Därutöver har jag använt mig av doktrin, rapporter av olika slag och internetkällor. Statistik rörande den gemensamma fiskeripolitiken publiceras med en viss fördröjning, vilket medför att inte alla siffror är helt aktuella.

1.5 Avgränsningar

EU:s gemensamma fiskeripolitik är ett omfattande ämnesområde och en avgränsning har varit nödvändig. Jag har valt att inrikta mig på den miljömässiga målsättningen med fiskeripolitiken och en av de metoder som skall användas för att uppnå den, nämligen fastställandet av de fångstmängder som varje år skall bestämmas utifrån bland annat vad som är ekologiskt hållbart. Jag är medveten om att denna metod inte är tänkt att på egen hand kunna uppfylla fiskeripolitikens miljömässiga målsättning, den skall fungera i samarbete med de andra bevarandemetoderna. Jag anser dock att det går att undersöka hur fångstbegränsningsreglerna fyller sin funktion oberoende av de övriga bevarandemetoderna.

Jag har inte studerat hur fångstbegränsningsreglerna fungerar i praktiken, det är den lagtekniska utformningen som jag har valt att granska. Jag vill se vilka funktioner som inarbetats i lagstiftningen och hur långtgående dessa är, hur de i teorin går att relatera till fiskeripolitikens miljömål.

1.6 Disposition

Uppsatsens disposition ser ut som följer. I kapitel 2 redogör jag för EU:s gemensamma fiskeripolitik i allmänhet. Kapitel 3 behandlar den miljömässiga målsättningen inom fiskeripolitiken och de metoder som utarbetats för att uppnå den. Kapitel 4 handlar helt och hållet om en av de metoder som utarbetats för fiskbeståndens bevarande, Total Allowable Catches, TAC. I kapitel 5 följer sedan en analys av miljömål och metoder, där redogörs också för de teoretiska utgångspunkter som används i analysen. Slutligen, i kapitel 6, drar jag slutsatser utifrån uppsatsens tidigare innehåll. Jag belyser också den fiskeripolitiska problematiken och kommenterar en del frågor som jag anser viktiga, men som egentligen inte ryms inom uppsatsens avgränsningar. Varje kapitel inleds dessutom med ett avsnitt kallat introduktion där det enskilda kapitlets upplägg går igenom.

2 Den gemensamma fiskeripolitiken

2.1 Introduktion

I detta kapitel ges en allmän översikt över EU:s gemensamma fiskeripolitik. Det innefattar bl.a. fiskeripolitikens rättsliga grund i primärlagstiftningen, hur den uttrycks i sekundärlagstiftningen och hur politiken har utvecklats från de första rättsakterna 1970 fram till dagens politik. Inledningsvis skall jag dock redogöra för fiskeindustrins omfattning och därefter för målsättningarna med fiskeripolitiken, både de ursprungliga och de nuvarande.

2.2 Fiskeindustrins omfattning

Man räknar med att det finns cirka 300 kustområden inom EU. Något som ofta är karaktäristiskt för dessa områden är att jordbruksmarken är mager, industrin är på tillbakagång och avståndet till en centralort kan vara långt. Det kan därigenom vara svårt för befolkningen i kustområdena att finna en sysselsättning inom något annat än fiskesektorn. I genomsnitt utgör dock de arbetstillfällena som fisket ger en liten andel av alla arbetstillfällena i dessa områden, mellan 1 och 1,5 %. I vissa av områdena ger fisket en betydligt större andel arbetstillfällena. På den spanska atlantkusten, den italienska östkusten och i Skottland rör det sig om mellan 10 och 20 %. I 82 av de områden som identifierats som kustområden ger fisket mellan 2 och 10 % av arbetstillfällena.¹ Fiskeverksamhet fyller inte enbart en ekonomisk funktion i dessa kustområden, utan även på ett socialt plan spelar fisket en viktig roll. Där befolkningen traditionellt sett har livnärt sig på att fiska har mycket av kulturen byggts upp kring fisket.²

EU har, efter Kina och Peru, världens största fiskekapacitet.³ EU:s fiskeflotta omfattar fler än 99 000 fartyg av olika storlek och med olika fångstkapacitet.⁴ De senaste åren har antalet fartyg minskat, mestadels på

---

¹ *Den gemensamma fiskeripolitiken*, utgivet av Generaldirektoratet för fiske, Europeiska Kommissionen, kapitel 2, del 1 (sidnumrering saknas). Siffrorna omfattar EU innan den senaste utvidgningen.

² Det finns mycket litteratur där kulturen kring fisket i olika kustområden behandlas. Några tips är: Högnäs, Per-Ove och Örjans, Jerker, *Med folk och fisk över Ålands hav*, Ålands Skötbåtsförening rf, Mariehamn 1997 och Bäckström, Gösta m.fl., *Väst kustkrönika*, Tre Böcker förlag AB, Vänersborg 1987.

³ 1995 exporterade EU fiskeprodukter till en mängd av 1,6 miljoner ton, medan 4,3 miljoner ton importerades. *Den gemensamma fiskeripolitiken*, kapitel 2, del 1.

⁴ Grönbok om Den framtida gemensamma fiskeripolitiken, volym II, s. 35. Denna uppgift är inte helt aktuell utan från 1998. Den något inaktuella statistiken innebär att EU:s nya medlemsstater inte är medräknade och siffrorna visar inte fiskeflottans egentliga storlek i dagsläget.

grund av att det inte längre finns lika mycket fisk.⁵ Runt 260 000 personer arbetar, antingen hel- eller deltid, inom fångstnäringen.⁶ Ett stort antal människor arbetar dessutom inom verksamheter som är beroende av fångstnäringen. Det rör sig bland annat om beredning, förpackning och transport och dessutom service och underhåll av redskap och fartyg.⁷

Som ett exempel för att visa fiskets omfattning kan nämnas att den totala fångstmängden (skaldjur, blötdjur och vattenbruksproduktionen inkluderad) 1995 var 8 101 780 ton för hela EU. Sveriges del var 412 153 ton. Danmark var det land som fiskade mest, 2 041 133 ton och Spanien, med flest antal fiskare, fångade 1 320 000 ton fisk.⁸ 2003 landades i Sverige 280 649 ton. Försäljningsvärdet för detta var 869 579 tkr.⁹

2.3 Varför en gemensam fiskeripolitik?

2.3.1 De ursprungliga målsättningarna

Fisk ses inom EU som en gemensam resurs, eftersom den vandrar fritt och naturligt i olika vattenområden. Detta synsätt ligger till grund för idén om att en gemensam fiskeripolitik är nödvändig för att förvalta fisket och vattenbruket i unionen.¹⁰

Det ursprungliga syftet med den gemensamma fiskeripolitiken går att finna i artikel 33(1) och (2) i Fördraget.¹¹

- Produktiviteten skall ökas genom främjandet av teknisk utveckling, genom en rationell utveckling av produktionen och genom att produktionsfaktorerna, speciellt arbetskraften, skall utnyttjas optimalt.
- Detta skall leda till att fiskebefolkningen ges en skälig levnadsstandard, att marknaderna stabiliseras, försörjningen tryggas och konsumenterna till skäliga priser tillförsäkras tillgång till varor.
- När hela den gemensamma fiskeripolitiken och de åtgärder som krävs för att den skall kunna tillämpas skall utformas måste hänsyn tas till den särskilda karaktär som är en följd av dess sociala struktur.

⁵ Den gemensamma fiskeripolitiken, kapitel 2, del 1. Varje medlemsstat har i enlighet med Rådets förordning (EG) nr. 2371/2002, artikel 15, ett register över sina fartyg. Registren finns tillgängliga på http://europa.eu.int/comm/fisheries/fleet/vessels_en.htm (2005-05-10).

⁶ Den gemensamma fiskeripolitiken, kapitel 2, del 1. Siffran är framtagen av OECD 1995.

⁷ Den gemensamma fiskeripolitiken, kapitel 2, del 1.

⁸ Den gemensamma fiskeripolitiken, kapitel 2, del 1. Fångstmängderna kommer från tabell 3. Det är oklart om de siffror som visar fångstmängden syftar till mängden fångad fisk eller mängden landad fisk. Med största sannolikhet rör det sig om mängden landad fisk.

⁹ Uppgiften är hämtad från Sveriges Officiella Statistik, Statistiska meddelanden, JO 50 SM 0401, som producerats av SCB på uppdrag av Fiskeriverket. Försäljningsvärdet är lika med försäljningspriset exklusive moms i första handelsledet, se s. 10 i meddelandet.

¹⁰ Den gemensamma fiskeripolitiken, kapitel 2.

¹¹ Egentligen rör det sig om målsättningen med den gemensamma jordbrukspolitiken, men som visas i stycke 2.4 så går det att istället sätta in fiskeripolitiken i sammanhanget.

- Hänsyn skall också tas till att det finns strukturella och naturbetingade olikheter mellan olika regioner och till att anpassningsåtgärder måste genomföras gradvis.
- Fiskets nära samband med ekonomin är ytterligare något som måste beaktas när fiskeripolitiken utformas.

2.3.2 Dagens målsättningar med fiskeripolitiken

De ursprungliga målsättningarna med fiskeripolitiken finns fortfarande kvar som ett viktigt inslag, men de har efter hand bearbetats och specificerats och numera talar man vanligtvis om att den gemensamma fiskeripolitiken omfattar tre mål; ett *biologiskt/ekologiskt*, ett *ekonomiskt* och ett *socialt*.¹² Det biologiska/ekologiska målet handlar om att fiskeresurserna skall bevaras, nyttjandet av dessa resurser skall ske på ett hållbart sätt, ekologiska hänsyn skall tas. Det ekonomiska målet handlar om lönsamhet för alla inblandade aktörer. Fiskeverksamhet skall kunna bedrivas på ett sådant sätt att ekonomisk vinning möjliggörs. Den sociala målsättningen med fiskeripolitiken handlar främst om att de människor som är beroende av fisket skall kunna upprätthålla en rimlig levnadsstandard, men också konsumentintressen ses som en del av den sociala målsättningen. Det skall vara möjligt för konsumenter att få tag i produkter från fiskeverksamhet till ett rimligt pris.¹³

Dessa tre fiskeripolitiska målsättningar anses sinsemellan vara lika viktiga. De är tätt sammankopplade och vid beslutsfattande skall de vägas mot varandra, en målsättning får inte ges företräde framför en annan.

2.4 Den rättsliga grunden i primärlagstiftningen

Numera stadgas det i artikel 3(1) e) i Fördraget att en gemensam fiskeripolitik skall finnas, men så var inte fallet vid tidpunkten när den gemensamma fiskeripolitiken skulle införas. Då stod istället den rättsliga grunden för en gemensam fiskeripolitik att finna i ett antal olika artiklar i EG-fördraget. Artiklarna 38-47 lämnade, vid tiden för det ursprungliga fördragets antagande 1957, en bred möjlighet att utveckla en gemensam politik beträffande jordbruksfrågor och gav därmed en rättslig grund för sekundärlagstiftningen på jordbruksområdet. Definitionen av jordbruksprodukter i artikel 38(1) omfattade, förutom produkter från odling och djurhållning, även produkter härstammande från fisket. Dessutom stadgade artikel 38(3) att produkter som var föremål för reglerna i artiklarna 39-46 listades i Annex 11 till fördraget. Bland dessa listade produkter inkluderades fisk, kräft-, skal – och blötdjur. Genom artikel 38(1) och (3)

¹² *Den gemensamma fiskeripolitiken*, kapitel 1, del 1.

¹³ Rådets förordning (EG) nr 2371/2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken, artikel 2.

vidgades den gemensamma marknaden till att omfatta fiske och handel med fiskprodukter och inte enbart traditionella jordbruksprodukter. Enligt artikel 38(4) krävdes att utvecklingen av den gemensamma marknaden för produkterna åtföljdes av etablerandet av en gemensam politik, vilket då ledde till både en jordbruks- och en fiskeripolitik. Ursprungligen behandlade Fördraget i sammanhanget alltså endast jordbrukfrågor explicit och att få fisket att omfattas av reglerna gick analogt genom att fiskprodukter inkluderades i definitionen av jordbruksprodukter.¹⁴ Ända sedan 1958, när Fördraget trädde i kraft, har det också varit generellt accepterat att alla artiklar som rör jordbruksfrågor kan appliceras likvärdigt på fiskefrågor.¹⁵

Det var via jordbruket som fundamentet för den gemensamma fiskeripolitiken grundlades, men också andra artiklar i Fördraget hade en roll i dess utformning. Artikel 6, som förbjöd diskriminering på grund av nationalitet, utgjorde och utgör fortfarande en viktig ingrediens i fiskeripolitiken.¹⁶ Också artikel 235 som gav Rådet en befogenhet att vidta vissa åtgärder, trots att något egentligt stöd för detta inte finns i Fördraget, har använts i samband med fiskeripolitiken.¹⁷ Mellan åren 1977-83 uppkom ibland situationer där artiklarna 40 och 43 och processen i dem, som skulle användas för att arbeta fram en gemensam jordbrukspolitik, inte var ändamålsenligt i arbetet med fiskeripolitiken. Istället tog man efter den beslutsgång och det arbetssätt som begagnades i arbetet med den ekonomiska och monetära politiken och som reglerades i artikel 103.¹⁸

2.5 Hur har sekundärlagstiftningen utformats?

När den gemensamma fiskeripolitiken skulle implementeras gjordes detta av Rådet, på Kommissionens initiativ och efter att man hört Ekonomiska och Sociala Kommittén och Europaparlamentet. De sekundärrättsliga instrument som användes för implementeringen var i vanlig ordning förordningar, direktiv och beslut.¹⁹ Idag är förordningar den typ av regleringsmetod som

---

¹⁴ Long, Ronán J och Curran, Peter A, *Enforcing the Common Fisheries Policy*, Fishing News Books, Blackwell Science Ltd, 2000, s. 3f. Artiklarna 38-47 skall enligt Long och Curran motsvara dagens artiklar 32-38. Artikel 38(1) skall då motsvara artikel 32(1), artikel 38(3) skall vara dagens 32(3) och artikel 38(4) skall vara 32(4). Vidare motsvarar artikel 39-46 artikel 33-38.

¹⁵ Se Long och Curran, 2000, s. 4, där en hänvisning också finns till Förenade målen C-3, 4 och 6/76, *Cornelis Kramer m.fl.* [1976] REG 1279, i vilka de nära banden mellan jordbruks- och fiskeripolitiken återigen bekräftades.

¹⁶ Long och Curran, 2000, s. 5. Den gamla artikel 6 är dagens artikel 12.

¹⁷ Long och Curran, 2000, s. 5. Long och Curran benämner artikel 235, dagens artikel 308, som the 'catch all' provision.

¹⁸ Long och Curran, 2000, s. 5. Artiklarna 40 och 43 motsvarar dagens artiklar 34 och 37, artikel 103 motsvarar artikel 99.

¹⁹ Long och Curran, 2000, s. 5.

används mest inom fiskeripolitiken.²⁰ Till skillnad från ett direktiv skall en förordning tillämpas direkt och i den form den har vid publiceringen. När en förordning publicerats i Europeiska gemenskapens officiella tidning träder den i kraft, en transformering eller inkorporering i den nationella rätten är inte tillåten.²¹ Genom att det är förordningar och inte direktiv som utgör grundstommen i sekundärlagstiftningen på fiskeriområdet, så lämnas väldigt lite utrymme för de enskilda medlemsstaterna att på egen hand handskas med frågor som omfattas av fiskeripolitiken.

2.6 Fiskeripolitikens utveckling

2.6.1 De första rättsakterna

1970 kom EG:s första åtgärder beträffande fisket. Det rörde sig då om gemensamma bestämmelser för tillträde till fiskevatten, marknader och strukturer, men någon gemensam fiskeripolitik var det ännu inte fråga om.²² Tanken var att ge gemenskapens fiskare lika tillträde till vattnet i alla medlemsstater, men ett kustbälte reserverades för lokala fiskare som traditionellt fiskat där. Kustbältena skulle säkerställa att de små, lokala fartygen kunde fortsätta fisket nära sina hemmahamnar. För fiskefartygens del ansågs ett moderniseringsbehov föreligga och därför infördes en strukturpolitik som också omfattade fiskeindustrins anläggningar på land. Genom strukturpolitiken gavs en möjlighet att få hjälp med finansieringen av en modernare fiskeflotta, olika fiske- och vattenbruksprojekt och forskning. Strukturpolitiken skulle även bidra finansiellt till att eliminera fiskeflottans överskottskapacitet. Åtgärder vidtogs också för att skapa en gemensam marknad för produkter från fiskeindustrin.²³ Dessa första förordningar lade grunden för utvecklingen av en gemensam fiskeripolitik.

1976 utvidgade de flesta av världens nationer sin exklusiva ekonomiska zon från 12 till 200 nautiska mil från kusterna. Även EG:s medlemsstater ville göra så, vilket ledde till att Kommissionen slutligen tvingades lägga fram ett förslag om en utvidgning av den exklusiva ekonomiska zonen. Förutom detta innehöll förslaget också några andra förändringar, bland annat att Kommissionen skulle ta hand om förhandlingar rörande fiskerättigheter med

---

²⁰ Detta kan sättas i relation till att regler som rör miljöskydd vanligtvis inte ges ut i form av förordningar, utan istället som direktiv. Se Michanek, Gabriel och Zetterberg, Charlotta, *Den svenska miljörätten*, Iustus Förlag, Halmstad 2004, s. 88.

²¹ Se Melin, Mats och Schäder, Göran, *EU:s konstitution*, 4 uppl., Norstedts Juridik, Stockholm 1999, s. 40. Där görs också en hänvisning till Mål C-39/72, *Kommissionen mot Italien* [1973] REG 101, ett rättsfall där EG-domstolen gav uttryck för några viktiga principer beträffande förordningar. Se också artikel 249 i fördraget där det sägs att en förordning skall ha allmän giltighet.

²² Long och Curran, 2000, s. 8. Åtgärderna kom i form av Regulation (EEC) No 2141/70 och Nr 2142/70 of the Council. Dessutom publicerade Kommissionen redan 1966 en rapport, COM (66) 250, om fiskesektorn och grundläggande principer för en gemensam politik, men inga åtgärder vidtogs förrän 1970.

²³ *Den gemensamma fiskeripolitiken*, kapitel 2, del 2.

tredje land, att ett förvaltningssystem för gemenskapens vatten skulle utarbetas och att fiskeflottan skulle rationaliseras.²⁴

2.6.2 En gemensam fiskeripolitik tar form

Flera års förhandlingar om hur arbetet med en fiskeripolitik skulle fortsätta följde sedan och det dröjde fram till 1983 innan medlemsstaterna var så överens att den gemensamma fiskeripolitiken kunde införas. Även fortsättningsvis utgjorde strukturpolitiken, den gemensamma marknaden och externa förbindelser viktiga inslag i fiskesamarbetet. Den delen av fiskeripolitiken som kanske fått mest uppmärksamhet från och med 1983 och framåt är dock bevarandet av fiskbestånden.²⁵

En förutsättning för bevarandet av fiskbestånden är att fisken kan föröka sig, fiskbestånden måste förnyas. Därför infördes från och med 1983 regler om att småfisk skulle lämnas kvar i en sådan utsträckning att de kunde bidra till återväxten. Tekniska regler kring minsta maskstorlek i näten, tillåtna fiskeredskap och selektiva fisketekniker kunde genom den gemensamma fiskeripolitiken göras obligatoriska. Minsta tillåtna fiskstorlek fastställdes också, fiskar under minimimåtten fick inte tas upp. Det var också detta år som Ministerrådet första gången fastställde hur mycket fisk som kunde fångas årligen, utan att det utgjorde ett hot mot beståndens bevarande. Till grund för den bedömningen ligger vetenskapliga studier utförda av bl. a. Internationella Havsforskningsrådet (ICES).²⁶ De maximala kvantiteter som kan fångas varje år benämns Total Allowable Catches (TAC) och delas upp mellan medlemsstaterna. Den andel som tilldelas en medlemsstat kallas en nationell kvot.²⁷

Tyvänn fungerade inte bevaranderegleringen inom fiskeripolitiken som önskat, alltför mycket fisk fångades, vilket utgjorde ett hot både ekologiskt och ekonomiskt.²⁸ En ny och något reformerad fiskeripolitik infördes sedan 1992 och så ytterligare en, den nuvarande, 1 januari 2003.²⁹

2.6.3 Dagens gemensamma fiskeripolitik

2003 års fiskeripolitik har stora likheter med den politik som gällde tidigare. Det är fortfarande strukturer, den gemensamma marknaden, externa förbindelser och bevarandefrågor som utgör grundstenarna i den

---

²⁴ Long och Curran, 2000 s. 11. Bredden på den exklusiva ekonomiska zonen definieras numera i artikel 57 i FN:s Havsrättskonvention från 1982. Kommissionens förslag hette Proposal for a Council Regulation establishing a Community system for the conservation and management of resources, OJ C 255, 28.10.1976.

²⁵ *Den gemensamma fiskeripolitiken*, kapitel 2, del 2.

²⁶ ICES står för International Council For The Exploration Of The Sea och dess verksamhet regleras i Convention for the International Council For The Exploration Of The Sea från 1964.

²⁷ *Den gemensamma fiskeripolitiken*, kapitel 2, del 2.

²⁸ Se http://www.europa.eu.int/comm/fisheries/reform/index_sv.htm (2005-05-31).

²⁹ *Den gemensamma fiskeripolitiken*, kapitel 2, del 2.

gemensamma fiskeripolitiken. De nya inslagen rör främst en vidareutveckling av redan existerande arbetssätt. Några av de drag som skall karaktärisera dagens gemensamma fiskeripolitik är:

- Regleringen av fiskemöjligheter skall inte längre nödvändigtvis ske årsvis. Ett långsiktigt förhållningssätt gentemot fiskbestånden skall införas. Detta skall t.ex. ta sig uttryck genom att maximala tillåtna fångstmängder beslutas för en längre period än ett år åt gången.
- Flottpolitiken skall förenklas och ansvaret för att anpassa fiskeflottans storlek efter de faktiska fiskemöjligheterna skall läggas på medlemsstaterna.
- Det offentliga stödet till privata investerare som vill förnya eller modernisera fiskefartyg skall avvecklas. Stödet för att förbättra säkerheten och arbetsförhållanden ombord på fiskefartygen skall dock behållas.
- Samarbetet kring kontroll av fiskereglernas efterlevnad och påföljd vid regelbrott skall stärkas.
- Olika aktörer inom fiskeriområdet, t.ex. yrkesfiskare och forskare, skall ges en utökad möjlighet att delta i förvaltningen.³⁰

En del nya handlingsplaner och strategier har antagits som ett led i den nya fiskeripolitiken. Bland annat har strategier tagits fram för en hållbar utveckling av EU:s vattenbruk, för integration av miljöskyddskrav i fiskeripolitiken och för undanröjande av olagligt fiske. En handlingsplan för att minska den mängd fisk som kastas överbord har också tagits fram.³¹

En mer ingående beskrivning av den nya gemensamma fiskeripolitikens miljömässiga målsättning och regler som utarbetats kring den följer i kapitel 3 och 4.

---

³⁰ Se http://www.europa.eu.int/comm/fisheries/reform/index_sv.htm (2005-05-30).

³¹ Se http://www.europa.eu.int/comm/fisheries/reform/index_sv.htm (2005-05-30).

3 Fiskeripolitiken och miljön

3.1 Introduktion

I detta kapitel skall jag inledningsvis, mycket kortfattat, redogöra för EU:s miljöpolitik i allmänhet, sedan för integrationsprincipen, den bestämmelse i EU:s primärlagstiftning som stadgar att miljöskyddskrav skall integreras i hela gemenskapspolitiken. Därefter skall jag visa vilka miljömål som, i enlighet med just integrationsprincipen, inarbetats i den gemensamma fiskeripolitiken och vilka metoder som skall användas för att målen skall uppfyllas. Att miljömål har satts upp inom fiskeripolitiken beror inte enbart på integrationsprincipen, utan som nämnts tidigare i uppsatsen har fiskeripolitiken tre målsättningar. Miljömålen kan ses som ett uttryck för den biologiska/ekologiska målsättningen med fiskeripolitiken.

3.2 Miljömål och metoder inom EU

3.2.1 EU:s miljöpolitik

Att det skall finnas en miljöpolitik inom den europeiska gemenskapen fastslås i artikel 3(1) i Fördraget. Den skall bidra till att uppnå de mål för gemenskapen som anges i artikel 2, bland annat en hög nivå ifråga om miljöskydd och en väl avvägd och hållbar utveckling av näringslivet. Hur gemenskapens miljöpolitik skall utformas specificeras i artikel 174 i Fördraget.

3.2.2 Integrationsprincipen

Miljöarbetet i EU skall inte bara bedrivas via miljöpolitiken, utan miljöskyddskrav skall också, enligt artikel 6 i Fördraget, integreras i utformningen och genomförandet av hela gemenskapspolitiken, särskilt då när det gäller att främja en hållbar utveckling. Denna princip, integrationsprincipen, ger uttryck för vad som brukar kallas extern integration. Miljöhänsyn skall tas inom alla politiska områden, inte enbart inom dem som vanligtvis relateras till som miljöområden. Principen har i Fördraget formulerats på ett sådant sätt att det står klart att den har en räckvidd lika omfattande som Fördraget självt. I och med att det uttalade syftet med integrationsprincipen är hållbar utveckling så anses detta begrepp ha fått något av en juridisk tyngd, vilket medför att det inte enbart skall ses som en politisk målsättning.³² Någon exakt definition av vad hållbar utveckling innebär lämnas dock inte i fördragstexten. Inte heller finns något som talar om hur stark integrationsprincipen är vid en konflikt mellan miljöskydd och andra intressen.

---

³² Se Jans Jan H., *European Environmental Law*, 2 uppl., Europa Law Publishing, Groningen 2000, s.17f, där Jans också hänvisar till Bär och Kraemer, *European Environmental Policy after Amsterdam*, 1998.

Det finns inget i Fördraget som antyder att miljöskyddsaspekterna genom integrationsprincipen får en starkare juridisk ställning och därmed får företräde vid en konflikt med till exempel kommersiella intressen. Principens uppgift är snarare att se till att miljöskyddsfrågor åtminstone tas i beaktande i beslutsfattandet. För att kunna lösa en eventuell intressekonflikt får man istället ta rättspraxis till hjälp.³³ EG-domstolen har en relativt väl utarbetad praxis; regler för att främja målsättningar som gemenskapen eftersträvar och som anses vara av allmänt intresse, däribland miljöskydd, får medföra begränsningar i handelsfriheten. Dessa begränsningar får dock inte vara diskriminerande eller mer ingripande än vad som är nödvändigt.³⁴

En intressant aspekt i sammanhanget är att vid en tolkning av artikel 33 i Fördraget, en artikel där målsättningar med den gemensamma jordbrukspolitiken sätts upp, så måste domstolen väga olika ändamål mot varandra. Gemenskapens institutioner har getts en viss valfrihet i förhållande till de i artikel 33 uppsatta målen när jordbrukspolitiken skall utformas. Det är möjligt för dem att prioritera en eller flera av målsättningarna för en tid, så länge inte hela politiken fokuseras så mycket på ett syfte att det blir omöjligt att uppnå resten. Att tillämpa detta tankesätt i en situation där miljöskyddsintressen står i konflikt med andra intressen är en möjlighet. Integrationsprincipen kan då medföra att miljöskyddsintresset får företräde så till vida att man väljer det minst miljöskadliga tillvägagångssättet för att uppnå de andra målsättningarna.³⁵

3.3 Miljömål och metoder inom fiskeripolitiken

3.3.1 Bevarandeförordningen 2002

3.3.1.1 Hur har miljömålet formulerats?

Den miljömässiga biologiska/ekologiska målsättningen inom den gemensamma fiskeripolitiken uttrycks bland annat i Rådets förordning (EG) nr 2371/2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken (Bevarandeförordningen). Fiskeriverksamhet påverkar tillståndet i miljön och att sätta upp miljömål som är relaterade till verksamheten ger uttryck för integrationsprincipen. Bevarandeförordningen kom till på grund av att man i en förordning 1992 fastslog att Rådet inom en tioårsperiod måste besluta om vilka anpassningar som var nödvändiga att göra beträffande bevarandet av fiskeresurserna.³⁶

---

³³ Jans, 2000, s.18f.

³⁴ Mahmoudi Said, *EU:s miljö rätt*, 2 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm 2003, s. 74f. Mahmoudi hänvisar till Mål C-240/83 (ADBHU) [1985] REG 531. Också Jans hänvisar till och nämner detta rättsfall i sammanhanget. Se Jans, 2000, s.19.

³⁵ Jans, 2000, s.19.

³⁶ Bevarandeförordningens preambel, avsnitt (1). Denna förordning var Rådets Förordning (EEG) nr 3760/92.

Redan i Bevarandeförordningens titel formuleras ett av de egentliga mål som förordningen, och hela fiskeripolitiken, är tänkt att uppfylla; fiskeresurserna skall bevaras. Många fiskbestånd fortsätter minska och en allmän målsättning med den gemensamma fiskeripolitiken är därför att den i sin helhet bör förstärkas.³⁷ För att garantera fiskerinäringens fortlevnad skall den gemensamma fiskeripolitiken säkerställa att fiskeresurserna, i enlighet med försiktighetsmetoden, utnyttjas hållbart och detta skall alltså ske i ett ekonomiskt, socialt och miljömässigt hänseende.³⁸ Vid en tillämpning av försiktighetsmetoden bör man grunda sig på samma överväganden som ligger till grund för försiktighetsprincipen i artikel 174 i Fördraget.³⁹ Gemenskapen skall också sträva efter att ett ekologiskt synsätt, grundat på ekosystemen, införs i fiskeriförvaltningen.⁴⁰

Ansvarsfördelningen mellan gemenskapsnivå, nationell nivå och lokal nivå skall definieras tydligt. Det skall vara enkelt att ta reda på vilka insatser som krävs på varje nivå. Beslutsprocessen inom den gemensamma fiskeripolitiken skall, för att ge snabba resultat, bygga på välgrundade vetenskapliga rön. Deltagandet av aktörer inom politiken skall vara brett. Dessutom skall den gemensamma fiskeripolitiken överensstamma med annan gemenskapspolitik. Den skall alltså arbeta i samma riktning som bl.a. miljö-, social-, regional-, utvecklings-, hälso- och konsumentskyddspolitik.⁴¹

3.3.1.2 Vilka metoder skall användas för att uppnå miljömålet?

För att uppnå målet om att fiskeresurserna skall bevaras, åligger det Rådet att införa gemenskapsbestämmelser som reglerar medlemsstaternas nyttjande av resurserna och deras tillträde till vattenområden. Till grund för dessa bestämmelser skall tillgängliga vetenskapliga, tekniska och ekonomiska rön beaktas och åtgärderna kan syfta till att begränsa fiskeridödligheten och fiskeriverksamhetens miljöpåverkan, antingen för varje bestånd eller för grupper av bestånd. Några åtgärder skall särskilt användas:⁴²

- Återhämtningsplaner
- Förvaltningsplaner
- Upprättandet av mål för ett hållbart beståndsutnyttjande
- Fångstbegränsningar
- Fastställandet av antal och slag av fartyg som har rätt att fiska
- Begränsningar av fiskeansträngningen

---

³⁷ Bevarandeförordningens preambel, avsnitt (3).

³⁸ Bevarandeförordningen, artikel 2 (1).

³⁹ Bevarandeförordningens preambel, avsnitt (3). Dessutom finns en definition av försiktighetsmetoden inom fiskeriförvaltningen i artikel 3 (1) i förordningen.

⁴⁰ Bevarandeförordningen, artikel 2 (1).

⁴¹ Bevarandeförordningen, artikel 2 (2).

⁴² Bevarandeförordningen, artikel 4.

- Antagandet av tekniska bestämmelser, bland annat beträffande fångstredskapens utformning, minsta fiskstorlek som får behållas ombord eller landas och åtgärder som minskar fiskeverksamhetens inverkan på de marina ekosystemen
- Införandet av incitament, även ekonomiska, som främjar ett mer selektivt eller skonsamt fiske
- Införandet av pilotprojekt där alternativa fiskeriförvaltningsmetoder prövas

Att fångstbegränsningar finns med som en möjlig åtgärd för att uppnå bevarandemålet innebär en rättslig grund för Rådet att besluta om TAC, Total Allowable Catches. Beslut om begränsningar av fångster och tilldelningen av fiskemöjligheter bland medlemsstaterna fattas av Rådet med kvalificerad majoritet och tilldelningen av fiskemöjligheterna skall ske så att varje medlemsstat garanteras relativ stabilitet i sin fiskeverksamhet.⁴³

3.3.1.3 De andra fiskeripolitiska målsättningarna i Bevarandeförordningen

Fiskeripolitikens ekonomiska och sociala målsättningar uttrycks också i Bevarandeförordningen; fiskeverksamheten skall vara effektiv inom ramen för vad som är ekonomiskt lönsamt och konkurrenskraftigt och ge en rimlig levnadsstandard till dem som är beroende av fisket. Konsumenternas intressen skall också tillvaratas.⁴⁴

---

⁴³ Bevarandeförordningen, artikel 20 (1). Relativ stabilitet definieras i avsnitt 4.2.2.

⁴⁴ Bevarandeförordningen, artikel 2 (1).

4 Total Allowable Catches

4.1 Introduktion

I artikel 4 i Bevarandeförordningen listas vissa metoder som skall användas för att bevara fiskeresurserna. En av dem är fångstbegränsningar, det vill säga regler som bland annat talar om hur mycket fisk som maximalt får landas i ett visst område under en viss period. Detta kapitel skall behandla hur just dessa fångstbegränsningsregler fungerar.

4.2 Allmänt om TAC

4.2.1 Beslutsprocessen

TAC fastställs varje år av Rådet efter ett förslag från Kommissionen, som i sin tur har fått information om de biologiska förhållandena av ICES. ICES har till uppgift att göra beståndsuppskattningar och utifrån dessa uppskattningar lämnas sedan råd om hur stora fångstuttag som kan göras utan att fiskbestånden hamnar utanför säkra biologiska gränser. Med säkra biologiska gränser menas att mängden lekmogen fisk hålls över den nivå då förmågan att producera ungfisk börjar påverkas negativt.⁴⁵

När ICES skall presentera sina forskningsresultat har de valt att göra detta via Advisory Committee on Fishery Management (ACFM). Vetenskap kring fisket är inte någon exakt vetenskap så till vida att situationen snabbt kan förändras genom påverkan av något man inte räknat med. Därför måste de råd som lämnas på grundval av den biologiska situationen inkludera osäkerheten.⁴⁶

Före 1987 skrev ACFM sina rapporter på ett berättande vis med många tekniska detaljer kring problemen med att göra en utredning av fiskebeståndens biologiska tillstånd i haven, för att visa svårigheterna med att lämna exakta råd. Dessa rapporter blev inte lästa så ofta som man kunde önska och för att göra dem mer lättförståeliga och därmed öka genomläsningen valde ACFM att ändra rapporternas format. Informationen presenteras kortfattat under några olika huvudrubriker och all statistik finns med som bilaga. I tabeller går det att se valda fångstnivåer för ett givet år och de konsekvenser detta medfört för biomassan av lekande bestånd i början av nästkommande år.⁴⁷ ACFM:s, och därmed ICES, rekommendationer kretsar mycket kring att bibehålla de lekande bestånden på en viss nivå, vilket lett till att Rådets slutgiltiga fastställande av TAC

---

⁴⁵ Johansson, Birgitta, red., *Torskar torsken? Forskare och fiskare om fisk och fiske*, Formas, Stockholm 2003, s. 41.

⁴⁶ Holden, Mike, *The Common Fisheries Policy*, Fishing News Books, Storbritannien 1996, s. 88f.

⁴⁷ Holden, 1996, s. 88f.

också baseras på detta; de tillåtna fångstmängderna skall hållas över den miniminivå för lekande bestånd som ACFM visat. Man bortser då från flera saker som har en viktig roll i sammanhanget. Rekommendationerna är kortsiktiga, de sträcker sig endast ett år framåt och hänsyn tas inte i tillräckligt stor utsträckning till hur de rekommenderade nivåerna påverkar långsiktigt.⁴⁸

När Kommissionen väl lagt fram sitt förslag om hur fisket skall regleras inleds intensiva förhandlingar mellan medlemsstaterna. Vanligt är att kortsiktiga överväganden med nationell betydelse får ett större utrymme i diskussionerna än vad de långsiktiga planerna för bevarandet av fiskbestånden får. Därigenom fattas också ofta beslut om TAC som avviker både från vad ICES via ACFM rekommenderar och från vad Kommissionen har föreslagit.⁴⁹

4.2.2 Principen om relativ stabilitet

När TAC för ett visst år fastställts så skall de delas upp i kvoter mellan medlemsstaterna i enlighet med principen om relativ stabilitet. På så sätt garanteras att varje medlemsstat tilldelas en på förhand bestämd procentuell andel av fiskemöjligheterna för varje kommersiell art. Hänsyn tas bland annat till medlemsstaternas tidigare fångster.⁵⁰ Ursprunget till principen står att finna i en förordning från 1983 där det sägs att den tillgängliga fångstvolymen inom gemenskapen skall fördelas mellan medlemsstaterna på ett vis som garanterar varje medlemsstat relativ stabilitet beträffande fiskeaktiviteterna för varje bestånd.⁵¹ Medlemsstater som anslutit sig efter 1983 har ofta varit missnöjda med principens tillämpning eftersom den begränsar deras tillträde till vissa gemenskapsresurser.⁵²

4.2.3 Analytisk TAC och försiktighets-TAC

När ett fiskbestånd har genomgått vad som anses vara en fullständig vetenskaplig bedömning och denna bedömning sedan ligger till grund för bestämningen av TAC, så kallas dessa analytisk TAC. I övriga fall, när till exempel den vetenskapliga bedömningen inte anses fullständig, eller om någon sådan inte gjorts överhuvudtaget, men TAC ändå fastställs för beståndet, benämns dessa försiktighets-TAC.⁵³ När Rådet fastställer TAC

---

⁴⁸ Holden 1996, s. 88f.

⁴⁹ Johansson 2003, s. 42.

⁵⁰ http://europa.eu.int/comm/fisheries/doc_et_publ/factsheets/sv/pcp3_3.htm (2005-05-10).

⁵¹ Se Long och Curran 2000, s. 15, där man talar om denna förordning som 1983 Management Regulation, vilken senare ersattes av 1992 Management Regulation. Exakt vilken förordning man syftar på vet jag dock inte, eftersom ingen närmare specificering lämnas.

⁵² http://europa.eu.int/comm/fisheries/doc_et_publ/factsheets/sv/pcp3_3.htm (2005-05-10).

⁵³ Rådets Förordning (EG) nr 847/96 om att införa ytterligare villkor för förvaltning av totala tillåtna fångstmängder (TAC) och kvoter med fördelning mellan åren, artikel 1. Se också Rapport om genomförandet av gemenskapens system för fiske och vattenbruk under perioden 1993-2000, s. 7. Rapporten är en del av Grönbok om den gemensamma fiskeripolitiken efter år 2002, volym II.

för ett visst år skall det i samband med detta också klargöra för vilka bestånd försiktighets-TAC har fastställts och för vilka som analytisk TAC har fastställts.⁵⁴

När försiktighets-TAC beslutats för ett bestånd är det under vissa omständigheter möjligt för en medlemsstat, som tilldelats en kvot för det beståndet, att begära att TAC ökas. En begäran skall tillställas Kommissionen och innehålla relevanta biologiska fakta om beståndet. Medlemsstaten skall redogöra för varför man anser att TAC skall ökas och också information om ökningens omfattning. Kommissionen granskar sedan begäran och om den anses berättigad lämnas ett förslag om ändring av TAC till Rådet.⁵⁵

4.2.4 Överträdelser av de fastställda fiskekvoterna

Vanligtvis skall Kommissionen omedelbart stoppa fiskeverksamhet för en medlemsstat vars kvot, tilldelning eller tillgängliga andel av fiskemöjligheter har uttömts. Det grundläggande förhållningssättet är att inget överfiske skall ske. Trots detta finns det några olika möjligheter för medlemsstaterna att överskrida de TAC som fastställts för ett visst år.

Varje medlemsstat har rätt att landa upp till 5 % utöver de tillåtna mängderna. Fångsterna som överstiger fastställda TAC skall då räknas av från kvoterna för samma bestånd det påföljande året.⁵⁶

En medlemsstat kan också begära Kommissionens tillstånd att få landa mer fisk än vad den fått sig tilldelat i sin kvot. Den ytterligare mängd som medlemsstaten önskar få landa skall anges, den får inte överstiga 10 % av den tillämpliga kvoten. Beviljar Kommissionen medlemsstatens begäran skall de ytterligare tillåtna fångstmängderna ses som överträdelser av fastställda TAC. De skall därför räknas av från kvoterna påföljande år.⁵⁷

En medlemsstat som fått sina fiskemöjligheter uttömda på grund av att en annan medlemsstat, utan tillåtelse, har överträtt sina fastställda kvoter, kan få kompensation för detta. Den ”skadelidande” medlemsstaten kan tilldelas, helt eller delvis, nya fiskemöjligheter.⁵⁸

4.2.5 Fångster som kastas över bord

Ett utbrett problem i fiskesammanhang är de oönskade bifångster som fiskefartygen får upp. Det kan t.ex. röra sig om fisk som inte uppfyller vissa

---

⁵⁴ Rådets Förordning (EG) nr 847/96, artikel 2.

⁵⁵ Rådets Förordning (EG) nr 847/96, artikel 3(1).

⁵⁶ Bevarandeförordningen, artikel 26(4) och Rådets Förordning (EG) nr 847/96, artiklarna 3(2) och 5(1).

⁵⁷ Rådets Förordning (EG) nr 847/96, artiklarna 3(3) och 5(1).

⁵⁸ Bevarandeförordningen, artikel 23(4). Hur denna bestämmelse är tänkt att fungera i praktiken är dock väldigt oklart.

storlekskrav eller om fisk från ett visst bestånd där kvotgränsen redan är nådd, vilket alltså innebär att den inte får landas. Hur mycket fisk som fångas årligen, men som sedan inte landas utan istället kastas över bord, går bara att uppskatta. I genomsnitt räknar man med att runt 20 % av alla fångster rutinmässigt kastas tillbaka i havet, siffran verkar ha varit densamma sedan 1930-talet, även om orsakerna har varierat.⁵⁹

Inom EU finns det två huvudsakliga anledningar till att fisk kastas över bord, dels beror det på regelverkets utformning, dels på den ekonomiska situationen. Fiskereglerna på gemenskapsnivå är i vissa fall utformade på ett sätt som gör det obligatoriskt att kasta fångster överbord. Fisk, musslor och kräftdjur måste kastas överbord om deras storlek understiger minsta tillåtna storlek för landad fångst. Dessutom medför den ekonomiska situationen att kommersiellt mindre värdefulla exemplar av arter som är accepterade på marknaden kastas överbord för att lämna plats åt fisk med ett högre kommersiellt värde. Fångster som innehåller arter med lågt eller inget kommersiellt värde kastas rutinmässigt över bord.⁶⁰

Att fångster kastas tillbaka i havet får både biologiska och ekonomiska följder. När TAC fastställs skall hänsyn tas till hur stora fångstuttag som kan göras utan att det påverkar fiskbeståndens möjlighet till reproduktion. De fångster som kastas tillbaka i havet överskrider de TAC som fastställts. TAC reglerar hur mycket fisk som får landas, men alltså inte hur mycket som egentligen fångas. Det mesta av fisken som kastas över bord är död eller döende och den har dessutom inte uppnått lekmogen ålder. Oavsett om man skulle landa fisken eller om man som nu kastar tillbaka den så påverkar det beståndens tillväxtpotential lika mycket, de riskerar att hamna utanför säkra biologiska gränser, något som i slutändan också får ekonomiska konsekvenser.⁶¹

4.2.6 Kontroll av efterlevnaden

4.2.6.1 Den enskilda medlemsstatens ansvar

Ett system har utarbetats för att efterlevnaden av reglerna kring TAC skall kunna kontrolleras. Det största ansvaret för detta tillfaller varje enskild medlemsstat, som har till uppgift att utföra kontroll, inspektioner och tillsyn inom sitt eget territorium eller i vatten som omfattas av dess överhöghet eller jurisdiktion. Också fartyg som för medlemsstatens flagg, men utövar fiskeverksamhet i annans vatten omfattas av tillsynsplikten. Det är upp till medlemsstaterna att införa en sådan organisation som krävs för att kontrollen av fiskeregleringarnas efterlevnad blir effektiv. Såväl tillräckliga ekonomiska som personella resurser skall finnas tillgängliga, men kravet är

---

⁵⁹ Kommissionens meddelande om gemenskapens handlingsplan för att minska mängden fisk som kastas över bord, KOM(2002) 656 slutlig, s. 4.

⁶⁰ KOM(2002) 656, s. 7.

⁶¹ KOM(2002) 656, s. 8.

att en enda myndighet skall samordna kontrollen av efterlevnaden. Det är också denna myndighet som skall sköta samarbetet med Kommissionen i fiskekontrollsammanhang och rapportera om hur de fiskeripolitiska reglerna efterlevs i medlemsstaten.⁶²

Några särskilda kontrollåtgärder skall användas av de inspekterande myndigheterna. På fiskefartyg, hos företag och hos andra organ som ägnar sig åt något med anknytning till fiskeverksamhet skall stickprovskontroller utföras. Medlemsstaten skall vidta åtgärder som förhindrar att dess medborgare deltar i fiskeverksamhet där inte bevaranderegleringarna respekteras. Fiskefartyg skall iaktas, bland annat via ett satellitövervakningssystem. När en överträdelse av de uppsatta reglerna upptäcks skall detta noga undersökas och en rättslig uppföljning skall göras. Finner man verksamheten brottslig skall nationella straffrättsliga åtgärder vidtas. De ansvariga skall på ett effektivt sätt berövas det ekonomiska utbytet som kommit av lagbrottet och överträdelsens allvar skall på så sätt tydligt visas, syftet med detta är att avskräcka från ytterligare lagöverträdelser. Fängelse är dock ingen möjlig påföljd. Istället rör det sig om böter, beslag av förbjudna fiskeredskap och fångster, beslag av fartyget, tillfälligt stillaliggande av fartyget, tillfällig indragning av licensen eller återkallande av licensen. Tar medlemsstaten på bar gärning ett fartyg eller en person, antingen fysisk eller juridisk, som begår en allvarlig lagöverträdelse skall omedelbara åtgärder vidtas för att förhindra en fortsättning av detta.⁶³

4.2.6.2 Kommissionens ansvar

Kommissionen har också en roll i kontrollen av fiskeverksamheter. Den har till uppgift att på eget initiativ och med egna medel utvärdera och kontrollera hur de enskilda medlemsstaterna tillämpar bestämmelser som utformats inom den gemensamma fiskeripolitiken.⁶⁴ Finner den vid en kontroll att t.ex. bestämmelserna om bevarande av fiskeresurserna eller regler om tillsyn och kontroll inte följs och att detta utgör ett allvarligt hot mot bevarandet, skall Kommissionen underrätta den berörda medlemsstaten. Medlemsstaten ges då möjligheten att inom en tidsfrist på minst 15 arbetsdagar ge sina synpunkter på situationen och visa att bestämmelserna efterlevs. Om fiskeverksamhet i ett område ändå visar sig utgöra ett hot mot bevarandet av fiskeresurserna har Kommissionen möjligheten att vidta förebyggande åtgärder. De får inte vara hur långtgående som helst, utan skall sättas i proportion till hur allvarligt hotet mot beståndet är. Maximilängden för ett ingripande av det här slaget är sex veckor, men det får förlängas efterhand i upp till sex månader om det anses nödvändigt. Så snart det inte längre föreligger någon risk för att beståndet skall hamna

---

⁶² Bevarandeförordningen, artikel 23. I Sverige är denna myndighet Fiskeriverket. Se Fiskeriverkets hemsida, www.fiskeriverket.se.

⁶³ Bevarandeförordningen, artiklarna 23, 24 och 25.

⁶⁴ Bevarandeförordningen, artikel 27.

utanför säkra biologiska gränser skall de vidtagna åtgärderna omedelbart hävas.⁶⁵

Kommissionen skall för att kunna utvärdera och kontrollera medlemsstaternas efterlevnad av fiskeribestämmelserna genomföra revisioner, utfrågningar, kontroller och inspektioner. Särskilt skall den kontrollera att de behöriga myndigheterna i varje medlemsstat tillämpar bestämmelserna korrekt. Också det system för förvaltning, inspektion och övervakning som varje medlemsstat utformat skall överensstämja med gemenskapsregleringen. Inspektioner kan ske på fiskefartyg, hos företag och hos andra organ med en verksamhet relaterad till fiske. Kommissionens inspektörer har ingen befogenhet att gå utöver vad de nationella inspektörerna får göra, de får inte heller ha några polisiära eller verkställande befogenheter. Om den som skall inspekteras motsätter sig detta får inte Kommissionen utföra inspektionen utan stöd av den berörda medlemsstatens inspektörer. Den rapport som Kommissionen sammanställer efter utförd inspektion skall lämnas till medlemsstaten, som skall ges en möjlighet att kommentera innehållet. Medlemsstaten kan inte åläggas att vidta åtgärder mot en enskild på grund av vad som framkommit i en kommissions-inspektion, huruvida medlemsstaten i en sådan situation på eget initiativ kan vidta åtgärder mot en enskild regleras inte i förordningen. Vart tredje år skall Kommissionen utvärdera hur dess inspektionsarbete har fungerat och rapportera om detta till Europaparlamentet och Rådet, även medlemsstaternas efterlevnad av de fiskeripolitiska reglerna skall utvärderas.⁶⁶

4.3 TAC-förordningen 2005

4.3.1 Tillämpningsområde och definitioner

Syftet med TAC-förordningen 2005 är att för 2005 fastställa fiskemöjligheter för vissa fiskbestånd och grupper av fiskbestånd och särskilda villkor för utnyttjandet av dem.⁶⁷ Det långsiktiga förhållningssätt som skall karaktärisera den nya gemensamma fiskeripolitiken verkar ännu inte ha börjat tillämpas.⁶⁸ Förordningen är tillämplig på gemenskapens fiskefartyg (gemenskapsfartyg) och på fartyg registrerade och flaggade i tredje land (tredje lands fartyg) i vatten som faller under en medlemsstats överhöghet eller jurisdiktion (EG-vatten).⁶⁹

Fiskemöjligheter är ett omfattande begrepp och definieras i förordningen som:

---

⁶⁵ Bevarandeförordningen, artikel 26.

⁶⁶ Bevarandeförordningen, artikel 27.

⁶⁷ TAC-förordningen, artikel 1. TAC-förordningen är Rådets Förordning (EG) nr 27/2005 om fastställande av för 2005 av fiskemöjligheter och därmed förbundna villkor för vissa bestånd eller grupper av fiskbestånd i gemenskapens vatten och, för gemenskapens fartyg, i andra vatten där fångstbegränsningar finns.

⁶⁸ Se avsnitt 2.6.3.

⁶⁹ TAC-förordningen, artikel 2.

1. TAC eller antalet fartyg med tillstånd att bedriva fiske och giltighetstiden för dessa tillstånd,
2. andelar av de TAC som gemenskapen har tillgång till,
3. kvoter tilldelade gemenskapen i tredje lands vatten,
4. tilldelningen till medlemsstater av gemenskapens fiskemöjligheter enligt 2 och 3,
5. tilldelning av kvoter i gemenskapens vatten till tredje land.⁷⁰

4.3.2 Fiskemöjligheter för gemenskapsfartyg

4.3.2.1 Tilldelningen av fiskemöjligheter

Fiskemöjligheterna och tilldelningen av dem har fastställts i Bilaga I till förordningen.⁷¹ I bilagan har de olika arter som omfattas av förordningen listats. I den svenska versionen räknas artens namn på svenska upp, därefter följer en kod kallad 3-alfakod och slutligen artens latinska namn. Vidare följer en listning av olika havsområden och den totala tillåtna fångstmängden av varje art i varje område. Hur den totala fångstmängden delas upp mellan olika medlemsstater går att utläsa genom att se på de tal som står efter varje medlemsstat. Talen anger medlemsstatens kvot i antal ton. För varje bestånd i varje havsområde går det också att utläsa om det är analytisk TAC eller försiktighets-TAC som fastställts. Om fiskekvoterna överskridits tidigare år går också detta att utläsa i bilagan, den medlemsstat som har överskridit en tidigare kvot har tilldelats en lägre kvot för 2005.

Tilldelningen av de fiskemöjligheter som redovisas i Bilaga I sker under vissa villkor, det finns redan tidigare beslutade regleringar som gäller också för 2005 års TAC.⁷² Bland annat får medlemsstaterna sinsemellan, helt eller delvis, byta sina tilldelade fiskemöjligheter mellan sig. Kommissionen skall då underrättas.⁷³

4.3.2.2 Villkor förbundna med fiskemöjligheterna

De bestånd, för vilka fiskemöjligheter har fastställts i Bilaga I, omfattas av ett grundläggande generellt fiskeförbud. Fiskefartyg får inte behålla fångster ombord eller landa dem om inte vissa villkor, allt från relativt självklara och allmänna till väldigt specialiserade sådana, är uppfyllda. De två kanske viktigaste är:

- Fångsten måste ha gjorts av ett gemenskapsfartyg tillhörande en medlemsstat vars kvot inte är uttömd.

---

⁷⁰ TAC-förordningen, artikel 3.

⁷¹ TAC-förordningen, artikel 5.

⁷² TAC-förordningen, artikel 6.

⁷³ Bevarandeförordningen, artikel 20(5).

- Fångsten utgör en del av gemenskapens av TAC, men har inte tilldelats medlemsstaterna genom kvoter och är inte heller uttömd.⁷⁴

Alla de landningar som görs skall räknas av mot kvoten, antingen den specifika medlemsstatens kvot, eller mot gemenskapsandelen. Undantag från detta gäller bl.a. om fångsterna tagits i samband med vetenskapliga undersökningar.⁷⁵

---

⁷⁴ TAC-förordningen, artikel 8(1). Se också i artikeln för de mer speciella villkor som, om de är uppfyllda, medför att de ovan nämnda villkoren inte behöver uppfyllas.

⁷⁵ TAC-förordningen, artikel 8(2).

5 Analys

5.1 Introduktion

I detta kapitel skall jag analysera vad jag skrivit om tidigare. Inledningsvis skall jag titta på hur ett miljömål bör vara utformat och jämföra detta med det miljömål som formulerats inom fiskeripolitiken och som uttrycks i Bevarandeförordningen. Därefter skall jag titta på vilka kriterier som finns för hur en ändamålsenlig miljölagstiftning bör se ut och om reglerna kring TAC uppfyller dessa kriterier.

5.2 Hur skall ett ändamålsenligt miljömål formuleras?

För att kunna stifta lagar som skyddar miljön krävs att lagstiftaren vet exakt vad som skall skyddas, någon form av mål för miljön måste finnas. Ett sådant miljömål skall, för att kunna fylla sin funktion, vara tydligt och klart utformat. Alla de som skall medverka till att målet uppnås, alla lagens adressater, skall kunna förstå innebörden av miljömålet.⁷⁶ Det är, enligt Westerlund, viktigt att det mål som sätts upp är relaterat till vad som krävs i naturen och inte relaterat till vad människan kan klara av tekniskt eller ekonomiskt.⁷⁷

Genom att miljömålet formuleras på ett sätt som inte är oklart, läggs grunden till den rättsliga förutsättning som krävs för att det skall kunna uppfyllas. Ett bra exempel på tydligt formulerade miljömål är sådana som relateras till t.ex. vilken kvalitet på vattnet som behövs för att ett fiskbestånd skall kunna leva där. Man vet då att vatten som är sämre än en viss minimikvalitet hindrar fiskbeståndet från fortsatt leverne och att ha som mål att vattenkvaliteten skall ligga över minimigränsen är lättbegripligt och relaterat till miljötilståndet, inte till mänsklig verksamhet.⁷⁸

Om ett miljömål istället formuleras på ett mångtydigt sätt eller om det av någon annan anledning är oklart menar Westerlund att det kan bero på två saker. Antingen att lagstiftaren inte vill ställa upp ett klart och bestämt mål, eller att lagstiftaren inte har förmågan att göra det.⁷⁹

---

⁷⁶ Westerlund, Staffan, *Miljörättsliga grundfrågor 2.0*, 2:a uppl., Åmyra Förlag, Björklinge 2003 s. 58.

⁷⁷ Westerlund, 2003, s. 36.

⁷⁸ Westerlund, 2003, s 61.

⁷⁹ Westerlund, 2003, s. 60f.

5.3 Miljömål i Bevarandeförordningen

Ett fiskeripolitiskt dokument där miljömål satts upp är Bevarandeförordningen. Den kan ses som en sorts paraplyförordning där grundläggande mål och metoder för att förverkliga dem finns bestämda. Metoderna utvecklas sedan i detalj i andra förordningar med rättsligt stöd i Bevarandeförordningen.

Vilka miljömål går då att finna i Bevarandeförordningen? Det grundläggande målet, och det jag tycker är viktigast, är att fiskeresurserna skall bevaras. Kanske inte så mycket för fiskarnas egen skull som för att de utgör just en resurs som krävs för att säkerställa fiskeindustrins fortsatta verksamhet, men målet är ändå att fiskebestånden skall bevaras. Det finns många förutsättningar som måste uppfyllas för att fiskeresurserna inte skall försvinna, en av de viktigaste är att bestånden befinner sig inom säkra biologiska gränser.

Att fiskeresurserna skall bevaras är ett relativt klart och tydligt miljömål. Fiskeresurserna är i och för sig ett begränsat begrepp, det som skall bevaras är just de fiskar som utgör en resurs för fiskeindustrin. Det görs egentligen inga anspråk på att bevara andra fiskar än de som är kommersiellt viktiga och detta är naturligtvis något som kan kritiseras. Målet skulle kunna vara tydligare relaterat till fiskbestånd i allmänhet, inte bara till bestånd med ett kommersiellt värde.

Om man förutsätter att det faktiskt går att, även om osäkerheten är stor, fastställa hur stor mängden lekmogen fisk måste vara för att den skall hållas över den nivå då förmågan att producera ungfisk börjar påverkas negativt, kan fiskeripolitikens bevarandemålsättning ses som en i sammanhanget bra grund för efterföljande lagstiftning. Då går det att fastställa ett kvalitetsmål som relaterar till fiskbeståndens biologiska förutsättningar och utifrån det arbeta fram ett ändamålsenligt regelverk.

Det är i sammanhanget viktigt att ha fiskeripolitikens andra mål, det ekonomiska och det sociala, i åtanke. Mer om dessa målsättningar och deras relation till det miljömässiga målet följer i avsnitt 5.4.2.1 och kommenteras i avsnitt 6.4.

5.4 Operationalisering av ett miljömål

5.4.1 Vad krävs för att en miljölagstiftning skall vara ändamålsenlig?

5.4.1.1 Hur skall lagstiftningen relateras till uppsatta miljömål?

När miljömålet formulerats, och då helst på ett klart och tydligt sätt, skall det omsättas i handlingsregler. Detta är att operationalisera målet, eftersom handlingsreglerna blir regler i juridisk mening blir operationaliseringen rättslig. Reglerna skall därmed uppfylla de legalitetskrav som finns i en rättsstat. Naturligtvis krävs många handlingsregler riktade till flera adressater för att ett mål skall kunna uppnås. Det kan, vilket nog är vanligast, handla om regler riktade till myndigheter, som då skall bedriva sin verksamhet i enlighet med dem. Det kan också röra sig om handlingsregler med den enskilda individen som adressat.⁸⁰

Handlingsreglerna måste, enligt Westerlund, sättas i relation till det uppsatta miljömålet. Om regelverket är utformat så att det tillåter verksamhetsutövning som står i strid med miljömålet och därmed motverkar dess uppfyllande, uppstår kontraproduktivitet i rättsordningen.⁸¹ För att en lag skall anses vara effektiv ur miljösynpunkt får den inte innehålla oklarheter eller motsägelser. Det ställer höga krav på lagstiftningsteknik. Alla regler skall bidra till att miljömålet uppfylls, kanske inte enbart på egen hand, men i kombination med varandra.⁸²

När ett miljömål omsatts i handlingsregler (det har operationaliserats), antingen tydliga sådana eller regler som har en mer rådgivande karaktär, skall dessa handlingsregler genomdrivas. Med största sannolikhet kommer inte reglerna att följas fullt ut av alla berörda, även om de är tydligt utformade. Det är svårt att i operationaliseringen av ett miljömål få handlingsregler som i sitt innehåll lyckas uppnå miljömålet. Ett bortfall sker i stort sett alltid på grund av svårigheter med lagstiftningsteknik. Ännu ett bortfall sker när det är dags för genomdrivandet. Regler efterlevs sällan till 100 %, vilket utmynnar i ett genomdrivandeunderskott. Underskottet blir dessutom ofta ännu större när man ser till vad som sker i naturen, detta beroende på dess icke-linjäritet och på synergistiska och ackumulerade effekter och på tröskeeffekter. Resultatet av ett miljömål där ett bortfall sker, både vid operationalisering och genomdrivande, blir i slutändan inte så mycket som man önskade från början.⁸³

---

⁸⁰ Westerlund, 2003, s.46ff. Ett exempel på en handlingsregel riktad till enskilda är nedskräpningsförbudet i MB 15:30. Dessutom finns i MB 29:7 en straffbestämmelse knuten till nedskräpningsförbudet, men den riktar sig precis som all annan strafflagstiftning till domstolen och inte till individen.

⁸¹ Westerlund, 2003, s. 49.

⁸² Westerlund, 2003, s. 51f.

⁸³ Westerlund, 2003, s. 63ff och 21f. Ekosystem är icke-linjära, vanligtvis finns inget enkelt, rakt samband mellan påverkan/orsak och effekt/konsekvens. Två eller flera faktorer

5.4.1.2 Vilka funktioner bör finnas i lagstiftningen?

En effektiv miljölagstiftning kännetecknas av att den fungerar på avsett sätt. Den skall leda eller åtminstone medverka till avsett resultat, till att det uppsatta miljömålet uppfylls. Som utgångspunkt när ett lagverk skall konstrueras anser Westerlund att följande punkter kan användas. De visar funktioner som skall utgöra viktiga komponenter i en ändamålsenlig lagstiftning.

- Att informera alla adressater om vad de har att göra för att bidra till det uppsatta målet, så att de lojala aktörerna kan veta när de har gjort tillräckligt för sin del.
- Att förmå sådana personer och företag, vars egna intressen inte sammanfaller med lagstiftarnas, att ändå handla i enlighet med lagstiftarnas mål.
- Att ordna en övervakning så att de lojala får råd och informationer om hur de skall anpassa sitt handlande, och de mindre lojala tvingas följa utfärdade bestämmelser (tillsyn).
- Att tillgodose sådana privatekonomiska, företagsekonomiska och samhällsekonomiska aspekter som lagstiftarna anser skall ha betydelse.
- Att ändå inte låta föregående punkt ta över det eller de resultat som lagstiftarna anser måste uppnås
- Att utvärdera resultatet av de olika åtgärderna och jämföra detta med det eller de uppsatta målen.⁸⁴

5.4.2 Hur har bestämmelserna kring TAC utformats?

5.4.2.1 Finns de ändamålsenliga funktionerna i TAC-systemet?

Bevarande- och TAC-förordningarna skall, för att kunna anses effektiva, vara ändamålsenligt konstruerade och också tillämpas ändamålsenligt. Syftet med de båda förordningarna är bland annat att bidra till att fiskeripolitikens biologiska/ekologiska målsättning uppfylls, att bevara fiskeresurserna och reglerna bör då vara konstruerade för att kunna göra detta. För att ta reda på om reglerna uppfyller en del av de krav som ställs på en ändamålsenlig miljölagstiftning skall jag punkt för punkt gå igenom de ovan nämnda funktionerna och se om de finns med i regelsystemet.

---

som uppträder var för sig kan ge vissa effekter, men när de uppträder samtidigt och samverkar kan effekten bli större och av ett annat slag än summan av de enskilda effekterna. Detta är vad som menas med synergistisk effekt. En ackumulerad effekt kan uppkomma när t.ex. en organism fortlöpande utsätts för en störning och därmed försvagas successivt, genom exempelvis ackumulation av ett farligt ämne. Så småningom blir belastningen så stor att en tålighetsgräns överskrids, en tröskeeffekt har uppstått.

⁸⁴ Westerlund, 2003, s. 57f.

Att *informera alla adressater* om vad de har att göra för att bidra till det uppsatta målet, så att de kan veta när de har gjort tillräckligt för sin del, är en funktion som bör finnas i regelverket. Till en början måste man då ta reda på vilka adressater fiskeförordningarna har. Som jag ser det finns det fyra egentliga adressater i Bevarande- och TAC-förordningarna. Det är varje enskild EU-medborgare som ägnar sig åt fiskeverksamhet, varje enskild medlemsstat, Kommissionen och Rådet.

De enskilda EU-medborgarnas uppgift enligt regelverket är att följa det, de skall inte handla på ett sätt som strider mot reglerna. Medlemsstaterna har bland annat till uppgift att organisera en myndighet som handhar fiskefrågor och tillämpar fiskebestämmelserna i landet. Kommissionen skall ha ett system för kontroll av medlemsstaternas efterlevnad av fiskebestämmelserna. Den skall också, i enlighet med Bevarandeförordningen, lämna förslag till Rådet om vilka TAC som bör fastställas för varje år och om medlemsstaternas eventuella begäran om utökade TAC. Rådet skall besluta om TAC, både de som fastställs till en början och eventuella ändringar i ett senare skede.

Frågan är då om det i systemet kring TAC finns en sådan funktion inbyggd att alla adressater är medvetna om vad de har att göra för att bidra till det uppsatta målet? Medborgarnas uppgift är, som sagt, att följa reglerna. Så länge de gör så agerar de korrekt. De behöver bara tänka på att inte fiska mer än vad de har fått tillstånd att göra.

Medlemsstaternas huvudsakliga uppgift, enligt fiskereglerna, handlar om att bygga upp en organisation som möjliggör efterlevnaden av bestämmelserna. En förutsättning för att en medlemsstat skall anses ha lyckats med att bygga upp en väl fungerande myndighetsorganisation är att den där i har tillräckliga kontroll- och tillsynsfunktioner och en bra förvaltning av de tilldelade fiskemöjligheterna. Detta kontrolleras av Kommissionen på ett till synes ganska skönsmässigt sätt. Det finns några uppsatta kriterier för hur myndighetsorganisationen bör se ut, men i slutändan är det ändå Kommissionen som har sista ordet om huruvida medlemsstaten har gjort tillräckligt. Därför torde det för en medlemsstat vara svårt att, utifrån de regler jag beskrivit, helt och hållet veta när den gjort tillräckligt.

Kommissionen, som skall kontrollera medlemsstaternas myndighetsorganisation, har inte heller så mycket mer att utgå ifrån än några få uppsatta kriterier. Precis som för en enskild medlemsstat kan det därför vara svårt för Kommissionen att veta om dess kontrollarbete är tillräckligt, utrymmet för skönsmässig bedömning av situationen verkar, enligt de genomgångna reglerna, relativt stor. När det gäller Kommissionens roll som förslagsläggare åt Rådet ifråga om storleken på TAC är situationen lite tydligare. Målet om att fiskeresurserna skall bevaras gör att Kommissionen, för att kunna bidra till att målet uppfylls, kan vara ganska säker på när den som rådgivande organ gjort tillräckligt. Om man presenterar TAC-förslag i enlighet med ICES rekommendationer, som skall innefatta den nivå som krävs för att bestånden skall ligga inom säkra

biologiska gränser, har man fullgjort det som krävs enligt de uppsatta reglerna.

Den roll Rådet tilldelas enligt fiskereglerna är först och främst att, efter råd från Kommissionen, fastställa TAC och kvoter år för år. Eftersom fastställandet av maximala tillåtna fångstmängder har till syfte att förhindra ett överfiske som riskerar att hota bestånden, att bevara bestånden, så finns också möjligheten för Rådet kunna veta när det genom sina beslut har gjort vad som krävs enligt reglerna. När/om Rådet fastställer TAC som inte följer ICES och Kommissionens rekommendationer har det inte gjort tillräckligt för att bidra till att miljömålet uppfylls.

Sammanfattningsvis går det att konstatera att vid förutsättningen att regelverket verkligen är utformat så att det kan uppfylla miljömålet, så innehåller det en funktion som till viss del gör det möjligt för adressaterna att få reda på när de gjort tillräckligt. Undantaget gäller medlemsstaternas myndighetsorganisation och Kommissionens kontroll av den. Där finns inga tydliga regler som visar hur man egentligen skall gå till väga, därmed är det svårt att veta när man gjort tillräckligt.

En annan funktion som bör finnas i ett ändamålsenligt lagverk är en sådan som förmår sådana personer och företag, vars egna intressen inte sammanfaller med lagstiftarnas, att ändå *handla i enlighet med lagstiftarnas mål*. I fråga om fiskeresurserna så kan man utgå från att alla inblandade egentligen vill en och samma sak: att fiskeresurserna inte skall försvinna. Orsakerna till att vilja ha kvar fiskebestånden varierar, gemenskapen har t.ex. intagit ståndpunkten att man främst vill bevara dem för att de utgör en nödvändig resurs för en viss del av ekonomin och för den sociala situationen för många EU-medborgare.

Om en enskild medlemsstat inte skulle dela målsättningen att fiskeresurserna skall bevaras, så kan Kommissionens kontroll av medlemsstaternas agerande beträffande de uppsatta reglerna ändå förmå dem att inte motarbeta det uppsatta bevarandemålet.

För att förmå alla EU-medborgare att handla i enlighet med Bevarande- och TAC-förordningarna har en straffrättslig funktion lagts in i regelverket. Den som inte följer gemenskapens utarbetade regelverk skall straffas i enlighet med varje medlemsstats rättsordning. Denna funktion är, enligt Bevarandeförordningen tänkt att mer eller mindre fungera i avskräckande verkan och skall också visa att det inte lönar sig ekonomiskt att bortse från det uppsatta regelverket.

Tillsynsfunktionen, att *ordna en övervakning så att de lojala får råd och informationer om hur de skall anpassa sitt handlande, och de mindre lojala tvingas följa utfärdade bestämmelser*, i regelverket verkar vara relativt väl utarbetad, åtminstone för Kommissionens del. Beträffande de enskilda medlemsstaternas tillsyns- och inspektionsarbete lämnas tyglarna friare och därmed blir det svårare att bedöma kvaliteten på tillsynsfunktionen. Det

regleras inte i detalj hur/om de som utsätts för tillsyn eller inspektion efteråt får råd eller information om hur de skall bedriva sin fortsatta verksamhet, antingen den är ändamålsenlig eller inte. För Kommissionens del finns dock bestämmelser om att den efter utfört inspektionsarbete skall sammanställa en rapport som medlemsstaten får läsa och kommentera. På så sätt bör ju den enskilda medlemsstaten kunna få information om vad Kommissionen anser om upplägget och hur medlemsstaten kan fortsätta sitt arbete.

Förutom att tillgodose de rent miljörelaterade aspekterna bör också ett ändamålsenligt regelverk ta *hänsyn till sådana privatekonomiska, företagsekonomiska och samhällsekonomiska aspekter som lagstiftarna anser skall ha betydelse*. Förutom målet att bevara fiskeresurserna finns inom fiskeripolitiken också två andra målsättningar; fiskeripolitiken skall fungera på ett ekonomiskt plan och på ett socialt. Dessa andra målsättningar finns också uttryckta i Bevarandeförordningen och inom fiskeripolitiken i allmänhet. De som är beroende av fisket som en inkomstkälla skall ges en rimlig levnadsstandard och fiskeverksamhet skall bedrivas inom ramen för vad som är ekonomiskt lönsamt. Dessa båda andra målsättningar bör dock inte få allt för mycket utrymme. En funktion som *försäkrar att de andra aspekterna inte tar överhanden* är också nödvändig. Så som Bevarandeförordningen är utformad finns det inget som talar för att den ena eller andra målsättningen skulle få företräde framför någon annan. Att fiskebeståndens bevarande är en grundförutsättning för att de två andra målsättningarna skall kunna uppfyllas är inte något som explicit framhålls i regelverket. Reglernas nuvarande utformning talar istället för att bevarandemålet inte kan uppfyllas om det medför att fiskeverksamheten inte kan vara effektiv inom ramen för vad som är ekonomiskt lönsamt och konkurrenskraftigt och därmed inte heller kan ge en rimlig levnadsstandard till dem som är beroende av fisket.

Ansvar för *utvärderingar* av hur regelverket kring TAC fungerar ligger på Kommissionen. Dels skall den vid sina inspektioner av medlemsstaternas efterlevnad av fiskereglerna skriva rapporter, dels skall den vart tredje år utvärdera sitt eget och medlemsstaternas arbete i relation till fiskeribestämmelserna. Däremot finns i regelverket inte någon uttalad funktion som garanterar att de valda bevarandeåtgärderna utvärderas i förhållande till de uppsatta målen.

5.4.2.2 Finns funktionerna inarbetade i regelverket?

Som genomgången ovan visat så finns de funktioner som bör finnas i ett ändamålsenligt regelverk i systemet kring TAC. Kanske inte i en sådan omfattning att regelverket kan ses som en helt och hållet perfekt skapelse, men de finns där. En någorlunda bra grund för ett ändamålsenligt lagverk finns därigenom redan, även om funktionerna skulle behöva förtydligas och förstärkas.

5.4.2.3 Kontraproduktivitet

Trots det relativt väl utarbetade regelverket finns det några inslag som skulle kunna betecknas som kontraproduktivitet i rättsordningen. Ett sådant inslag är faktiskt tillvägagångssättet för att fastställa TAC. Egentligen finns det ingenting i regelverket som garanterar att Rådet faktiskt fastställer TAC som låter fiskbestånden hålla sig inom säkra biologiska gränser. Hänsyn skall i beslutsprocessen tas till vetenskapliga fakta om beståndens situation, men detta skall vägas mot ekonomiska faktorer. Fiskbestånden skall inte bara bevaras, deras bevarande skall också ge en ekonomisk lönsamhet. Möjligheten att fastställa ekologiskt hållbara TAC finns, men den är inte på något sätt bindande. Det kan vara svårt att fastställa hållbara TAC utan att det sker på bekostnad av den ekonomiska lönsamheten för fiskesektorn och därmed på bekostnad av den sociala situationen för människor som arbetar i fiskerieringen. Som reglerna ser ut får detta heller inte ske. I och med detta relaterar inte TAC-bestämmelserna i tillräcklig utsträckning till fiskeripolitikens biologiska/ekologiska målsättning.

Även om TAC fastställs så att de biologiska och ekologiska kraven uppfylls, så finns fler inslag av kontraproduktivitet i regelverket. Reglerna som tillåter att en medlemsstat har rätt att, när dess fastställda kvot är uttömd, ändå landa 5 % utöver den fastställda kvoten, kan ses som kontraproduktivitet, precis som den möjlighet Kommissionen har att bevilja en medlemsstat att landa ytterligare 10 % av den fastställda kvoten, utöver vad som bestämts från början, måste ses som ett kontraproduktivt inslag. Det hjälper inte att överfisket skall dras av den tilldelade kvoten året efter. Med tanke på naturens icke-linjäritet och på tröskel-, synergistiska och ackumulerade effekter tillåter dessa regler ett högt spel. De ytterligare fångstmängder som tillåts kanske utgör just droppen som får bägaren att rinna över. Beståndet kan hamna utanför säkra biologiska gränser och därmed få problem med reproduktionen. Att uppnå bevarandemålet blir då svårt. Inte heller dessa regler kan då sägas vara relaterade till den miljömässiga situationen.

6 Slutsatser

6.1 Introduktion

I det här kapitlet skall jag inledningsvis sammanfatta och utvärdera vad jag kommit fram till i analysen, för att på så sätt få svar på frågan om huruvida TAC-bestämmelserna kan anses vara ändamålsenliga. Därefter skall jag kommentera några problem som nämnts i uppsatsen, men som egentligen inte ryms inom dess avgränsningar. Slutligen skall jag ytterligare belysa det stora problem som fiskeripolitiken har att ta itu med; de delvis konkurrerande målsättningarna.

6.2 Är TAC-reglerna ändamålsenliga?

I Bevarandeförordningen har ett miljörelaterat mål satts upp; fiskeresurserna skall bevaras. En viktig förutsättning för fiskebeståndens fortlevnad är att de befinner sig inom säkra biologiska gränser. Gör de inte det är det svårt för dem att reproducera sig, kan de inte göra det dör de ut.

Utifrån målet om att bevara fiskeresurserna har handlingsregler utformats. En av de metoder som skall användas är en begränsning av hur mycket fisk som får landas. För att dessa regler skall kunna bidra till att målet uppfylls måste de vara ändamålsenliga, de bör innehålla vissa funktioner. Regelsystemet som utarbetats kring TAC innehåller dessa funktioner, men de skulle vinna på att förtydligas och förstärkas. Om alla inblandade gör exakt vad de skall göra enligt reglerna så skulle dessa kunna ses som ändamålsenliga i förhållande till det inom fiskeripolitiken uppsatta miljömålet.

Dock finns det vissa problem som inte går att bortse från. Det finns inslag i regelverket som kan leda till kontraproduktivitet i förhållande till fiskeripolitikens bevarandemålsättning. Det finns inget som säger att det måste bli så, men inte heller någon funktion som egentligen kan förhindra att det inträffar. Kommissionen måste inte i sin rådgivning om vilka TAC som bör fastställas enbart utgå från biologiska fakta om beståndens storlek. Rådet måste inte, får egentligen inte, besluta om ekologiskt hållbara TAC, om det sker på bekostnad av fiskeripolitikens andra målsättningar. Det verkar snarare vara vanligt att den kortsiktiga ekonomiska vinningen får företräde framför ekologin. Också reglerna som tillåter ett visst överfiske utgör ett kontraproduktivt inslag i regelverket.

Uppsatsens syfte var att undersöka om fångstbegränsningsreglerna i sitt sammanhang kan ses som ändamålsenliga i förhållande till de uppsatta miljömålen. Med undantag av de till synes få kontraproduktiva inslagen måste det sägas att reglerna rent teoretiskt kan ses som ändamålsenliga i sitt

sammanhang. Det stora problemet är dock att delar av kontraproduktiviteten är av ett så allvarligt slag att de riskerar att underminera hela systemet. De regler som tillåter ett visst överfiske i strid med uppsatta miljömål skulle det gå relativt lätt att komma till rätta med. Värre är det med processen i vilken TAC skall fastställas. Denna process är en grundpelare i regelsystemet, och att varken Kommissionen eller Rådet enligt regelverket behöver fatta ekologiskt hållbara beslut gör att hela regelverket riskerar att bli icke-ändamålsenligt. Dessa regler är utformade så att de viktigaste besluten, de om hur stora de totala tillåtna fångstmängderna får vara, på något vis ligger utanför regelverkets ramar. Det här måste ses som en så pass allvarlig brist i sammanhanget att TAC-bestämmelserna i slutändan inte kan anses vara ändamålsenliga i förhållande till det uppsatta bevarandemålet.

6.3 Några allmänna problem

6.3.1 Fångster som kastas över bord

Bestämmelser om bland annat viss tillåten storlek på fiskar och maximal tillåten fångstmängd främjar det faktum att fångster kastas över bord. Det kan dock inte ses som ett kontraproduktivt inslag i fiskelagstiftningen, eftersom det inte är tillåtet. Problemet kvarstår ändå och är svårt att komma till rätta med. Ju strängare regler som införs i syfte att rädda fiskbestånden, desto större del av fångsterna kommer att kastas över bord. Detta eftersom fiskeverksamhet bedrivs på ett sådant sätt att man omöjligen kan veta vad som fastnar i näten.

6.3.2 Svårigheter att fastställa TAC

I regelverket som jag beskrivit i uppsatsen förutsätts att det verkligen är möjligt för till exempel ICES att fastställa hur stora och tåliga fiskbestånden är. Kommissionen och Rådet skall fatta sina beslut i enlighet med ICES rekommendationer. Det är dock mycket omdiskuterat huruvida det är möjligt för ICES att göra tillförlitliga beståndsuppskattningar. Osäkerheten är så stor att den är svår att kalkylera med. Detta medför givetvis att TAC-systemet är ännu skörare i sin konstruktion än vad som går att utläsa direkt ur regelverket.

6.4 Fiskeripolitikens konkurrerande målsättningar

Även i en miljömässig lagstiftning måste andra aspekter än renodlad miljöhänsyn tas med och lagstiftaren bör i reglerna klart framhålla vilka dessa andra aspekter skall vara. Inom den gemensamma fiskeripolitiken har man gjort just så, det framgår tydligt att hänsyn skall tas såväl till biologiska/ekologiska aspekter som ekonomiska och sociala.

Fiskeripolitikens uppgift är alltså inte enbart att bevara fiskebestånden, utan också att se till att fiskeverksamheten även fortsättningsvis skall vara ekonomiskt lönande och därmed ge människor beroende av fisket en rimlig levnadsstandard. Det blir allt tydligare hur svårt det är att få dessa olika målsättningar att gå ihop. Jag tycker inte att den sociala målsättningen står i motsats till den ekonomiska, det är snarare så att ett ekonomiskt lönsamt fiske påverkar levnadsstandarden positivt för de människor som är beroende av fisket. En motsättning finns dock mellan det biologiska/ekologiska målet och de ekonomiska och sociala målsättningarna. Skall fiskeverksamhet vara ekonomiskt lönande måste landningarna vara tillräckligt stora. Tillåts de vara så stora som lönsamheten kräver riskerar fiskebestånden att helt försvinna, de hamnar utanför säkra biologiska gränser.

De tre fiskeripolitiska målsättningarna är jämställda med varandra och ingen får egentligen ges företräde på bekostnad av de andra. Det är här som, i mitt tycke, fiskeripolitikens största problem ligger. Även om regelverket inte tillåter att ekonomiska intressen går före miljöintressen, så tillåter det inte heller att miljöintressen prioriteras. Som jag ser det utgör en lösning på bevarandeproblemet en förutsättning för att också de ekonomiska och sociala målsättningarna med fiskeripolitiken skall kunna uppfyllas.

6.5 Går det att prioritera miljön framför ekonomin?

Så som reglerna inom fiskeripolitiken ser ut idag så lämnas egentligen inte någon juridisk möjlighet att prioritera en målsättning framför en annan. Bevarandeåtgärder får inte vara så ingripande att fiskeverksamheten inte kan fortsätta. Som jag ser det skulle man dock kunna ändra på detta. Gemenskapen skulle kunna omarbota fiskeripolitiken så att man där antar ett mer ekologiskt synsätt och bevarandefrågan explicit erkänns som en förutsättning för det ekonomiska och sociala målet och därmed ges företräde. Vill inte gemenskapen gå så långt att fiskeripolitiken omarbetas radikalt, finns det möjligen en annan väg att gå för att kunna fokusera mer på den miljömässiga målsättningen.

Fiskeripolitiken har från början sin grund i jordbrukspolitiken och ända sedan Fördragets ikraftträdande har det varit generellt accepterat att alla artiklar som rör jordbruksfrågor kan appliceras likvärdigt på fiskefrågor. I avsnittet som behandlar integrationsprincipen skriver jag om rättspraxis som utarbetats av EG-domstolen på jordbruksområdet. Den har gett gemenskapens institutioner en viss möjlighet till valfrihet i förhållande till de i artikel 33 uppsatta målen när jordbrukspolitiken skall utformas. Det är möjligt för dem att prioritera en eller flera av målsättningarna för en tid, så länge inte hela politiken fokuseras så mycket på ett syfte att det blir omöjligt att uppnå resten. Att tillämpa detta tankesätt i en situation där miljöskyddsintressen står i konflikt med andra intressen är en möjlighet.

Denna prioritering av en viss målsättning torde då också kunna göras inom den gemensamma fiskeripolitiken. Då ges en möjlighet att för en viss tid ge bevarandemålet företräde framför ekonomiska och sociala hänsyn.

6.6 En ekologisk eller en ekonomisk krasch?

Görs inte en prioritering av miljöintresset på det ena eller andra sättet kommer det med största sannolikhet inom några år ändå inte finnas några resurser kvar för att fortsätta med en fiskeverksamhet av dagens storlek. Om en sådan prioritering mot all förmodan skulle göras medför detta med största sannolikhet en ekonomisk katastrof för fiskeindustrin. Det verkar i slutändan bara finnas två möjliga alternativ att välja på; antingen en ekologisk eller en ekonomisk krasch.

Käll- och litteraturförteckning

Internationella konventioner

Convention for the International Council For The Exploration Of The Sea från 1964

FN:s Havsrättskonvention från 1982

EG-rättsakter

Fördrag om Europeiska unionen

Regulation (EEC) No 2141/70 of the Council laying down a common structural policy for the fishing industry

Regulation (EEC) No 2142/70 of the Council on the common organisation of the market in fishery products

Rådets Förordning (EEG) nr 3760/92 om ett gemenskapssystem för fiske och vattenbruk

Rådets förordning (EG) nr 2371/2002 om bevarande och hållbart utnyttjande av fiskeresurserna inom ramen för den gemensamma fiskeripolitiken

Rådets Förordning (EG) nr 27/2005 om fastställande av för 2005 av fiskemöjligheter och därmed förbundna villkor för vissa bestånd eller grupper av fiskbestånd i gemenskapens vatten och, för gemenskapens fartyg, i andra vatten där fångstbegränsningar finns

Riksdagstryck

Regeringsform (SFS 1974:152)

Miljöbalk (SFS 1998:808)

Litteratur

Bäckström, Gösta m.fl., *Västkustkrönika*, Tre Böcker förlag AB, Vänersborg 1987

Holden, Mike, *The Common Fisheries Policy*, Fishing News Books, Storbritannien 1996

Högnäs, Per-Ove och Örjans, Jerker, *Med folk och fisk över Ålands hav*, Ålands Skötbåtsförening rf, Mariehamn 1997

Jans Jan H., *European Environmental Law*, 2 uppl., Europa Law Publishing, Groningen 2000

Johansson, Birgitta, red., *Torskar torsken? Forskare och fiskare om fisk och fiske*, Formas, Stockholm 2003

Long, Ronán J och Curran, Peter A, *Enforcing the Common Fisheries Policy*, Fishing News Books, Blackwell Science Ltd, 2000

Mahmoudi Said, *EU:s miljö rätt*, 2 uppl., Norstedts Juridik AB, Stockholm 2003

Melin, Mats och Schäder, Göran, *EU:s konstitution*, 4 uppl., Norstedts Juridik, Stockholm 1999

Michanek, Gabriel och Zetterberg, Charlotta, *Den svenska miljö rätten*, Iustus Förlag, Halmstad 2004

Westerlund, Staffan, *Miljö rättsliga grundfrågor 2.0*, 2:a uppl., Åmyra Förlag, Björklinge 2003

Rapporter, förslag och meddelanden

Den gemensamma fiskeripolitiken, utgivet av Generaldirektoratet för fiske, Europeiska Kommissionen, Byrån för Europeiska gemenskapernas officiella publikationer

Grönbok om Den framtida gemensamma fiskeripolitiken, volym II

Grönbok om den gemensamma fiskeripolitiken efter år 2002, volym II, Rapport om genomförandet av gemenskapens system för fiske och vattenbruk under perioden 1993-2000

Kommissionens meddelande om gemenskapens handlingsplan för att minska mängden fisk som kastas över bord, KOM(2002) 656 slutlig

Kommissionens rapport, COM (66) 250

Proposal for a Council Regulation establishing a Community system for the conservation and management of resources, OJ C 255, 28.10.1976.

Sveriges Officiella Statistik, Statistiska meddelanden, JO 50 SM 0401, som producerats av SCB på uppdrag av Fiskeriverket

Internetadresser

http://europa.eu.int/comm/fisheries/doc_et_publ/factsheets/sv/pcp3_3.htm

http://europa.eu.int/comm/fisheries/fleet/vessels_en.htm

http://www.europa.eu.int/comm/fisheries/reform/index_sv.htm

www.fiskeriverket.se

www.fiskeriverket.se/index2htm

Rättsfallsförteckning

EG-domstolens domar

Förenade målen C-90 och 91/63, *Kommissionen mot Luxemburg och Belgien* [1964] REG 625

Mål C-39/72, *Kommissionen mot Italien* [1973] REG 101

Mål C-48/74, *Charmasson mot Ekonomi- och finansministern* [1974] REG 1383

Förenade målen C-3, 4 och 6/76, *Cornelis Kramer m.fl.* [1976] REG 1279

Mål C-240/83 *Procureur de la République mot Association de défense des brûleurs d'huiles usagées (ADBHU)* [1985] REG 531